

**ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НОВОЇ ПАРАДИГМИ
ОСВІТИ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ І СПОРТІ**

Богуславська Вікторія

Львівський державний університет фізичної
культури

Анотації:

Стаття присвячена виявленню
можливостей застосування
інформаційних технологій нової
парадигми освіти для передачі та

**INFORMATION
TECHNOLOGIES OF THE NEW
EDUCATION PARADIGM IN
PHYSICAL CULTURE AND**

**ИНФОРМАЦИОННЫЕ
ТЕХНОЛОГИИ НОВОЙ
ПАРАДИГМЫ ОБРАЗОВАНИЯ
В ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЕ И**

контролю теоретичних знань у фізичній культурі та спорті. Проведений аналіз і узагальнення даних вітчизняної і зарубіжної літератури, а також джерел всевітньої мережі Інтернет засвідчив, що використання інформаційних технологій нової парадигми освіти з метою підвищення рівня теоретичних знань у фізичній культурі і спорті є перспективним напрямом навчального процесу.

SPORTS Viktoriia Bohuslavska
The article is devoted to revealing the possibilities of application of information technologies of the new education paradigm for the transfer and control of theoretical knowledge in physical culture and sports. The analysis and generalization of the data of domestic and foreign literature, as well as the sources of the worldwide Internet, has shown that the use of information technologies in the new paradigm of education with the aim of raising the level of theoretical knowledge in physical culture and sports is a promising direction of the educational process.

СПОРТЕ Виктория Богуславская
Статья посвящена выявлению возможностей применения информационных технологий новой парадигмы образования для передачи и контроля теоретических знаний в физической культуре и спорте. Проведенный анализ и обобщение данных отечественной и зарубежной литературы, а также источников всемирной сети Интернет показал, что использование информационных технологий новой парадигмы образования с целью повышения уровня теоретических знаний в физической культуре и спорте является перспективным направлением учебного процесса.

Ключові слова:

інформаційні технології, фізична культура і спорт.

information technologies, physical culture and sport.

информационные технологии, физическая культура и спорт.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день коли інформація набула статусу капіталу, на її переміщення вже не діють кордони держав, швидкими темпами удосконалюється технічні засоби передачі інформації, створюються програмні продукти які полегшують її пошук, а від успішної обробки інформаційних даних залежить функціонування усіх галузей діяльності людей – інформаційні технології є чи не найголовнішим інструментом передачі інформації [3, 9, 12, 17, 18, 19]. У зв'язку з цим висуюються нові вимоги до освітнього процесу на усіх його рівнях.

Інформаційні технології нової парадигми освіти широко представлені у науковій літературі (Г.І. Васильєва, Г.П. Досенко, 2008; О.Г. Смолянинова 2008; О. О. Доброштан 2010; В. Г. Кремень 2011; Л. Білоусова, С. Криштоф, 2011 та ін.) та доводять ефективність їх застосування у навчальному процесі.

Не є виключенням і сфера фізичної культури і спорту. Представлені у літературі дані свідчать про актуальність проблеми використання інформаційних технологій для передачі та контролю теоретичних знань у фізичній культурі та спорті [6, 8, 13, 15, 18, 22, 24].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Застосування новітніх інформаційних технологій в освіті (E-Learning, дистанційних технологій, випереджаючого навчання), використання сучасних комунікаційних засобів (e-mail, chat-room, сайтів, порталів, форумів, відео конференцій та інтернет трансляцій), мультимедійних продуктів, пошукових служб, електронних засобів навчання (електронних підручників, енциклопедій, довідників, словників, тренажерів, документів, блогів, фото, аудіо та відеозаписів тощо.) підвищують зацікавленість до навчання і сприяють інтенсифікації та індивідуалізації освіти (И. А. Морев, 2004; Г.К. Селевко, 2005; В. А. Красильникова, 2006; Б. Андресен Бент, 2007 та ін.). У полі зору науковців перебуває проблема створення україномовних ресурсів мережі інтернет, адаптація існуючих навчальних матеріалів та переклад іноземномовних, які сприяють дистанційному оволодінню знаннями [1].

В межах освітньої реформи відбуваються заходи які забезпечать українським науковцям, викладачам та студентам доступ до світових інформаційних ресурсів шляхом інтеграції асоціації користувачів Української науково-освітньої телекомунікаційної мережі «УРАН» до загальноєвропейської мережі GEANT та приєднання нашої країни до європейської інноваційної науково-технічної програми EUREKA.

Зв'язок роботи з науковими темами та планами. Робота виконана в межах тем: «Основи теоретичної підготовки в спорті» на 2013–2017 рр. (номер державної реєстрації 0113U000659) та «Теоретико-методичні основи управління тренувальним процесом та

змагальною діяльністю в олімпійському, професійному та адаптивному спорті» на 2016–2020 рр. (номер державної реєстрації 0116U003167) плану науково-дослідної роботи Львівського державного університету фізичної культури.

Мета дослідження: виявити можливості застосування інформаційних технологій нової парадигми освіти для передачі та контролю теоретичних знань у фізичній культурі та спорті.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел та джерел мережі Інтернет, метод систематизації наукової інформації.

Результати дослідження та їх обговорення.

Проблема підвищення ефективності навчального процесу шляхом інтеграції новітніх інформаційних технологій у сферу фізичної культури і спорту є актуальною на всіх рівнях освіти.

Зокрема, у ряді наукових робіт висвітлено можливості залучення інформаційних технологій у процес фізичного виховання учнівської молоді. [4, 11, 13, 14, 21]

Так, ефективність підвищення рівня знань учнів середньої школи шляхом застосування комп'ютерних технологій у навчальному процесі доведено у дослідженнях Н.В. Москаленко (2015) [13].

Розроблена Н. Москаленко, Д. Єлісєєвою (2016) інноваційна технологія зміцнення здоров'я дітей старшого шкільного віку в процесі самостійних занять фізичним вихованням передбачає поєднання традиційних і інноваційних засобів теоретичної підготовки: факультативні та семінарські заняття, лекції, бесіди та навчальні ігри з використанням комп'ютерних технологій [14].

Для учнів 15-17 років розроблена комп'ютерна програма «Фізичне виховання», яка складається з 5-ти модулів (фізичний розвиток, фізична підготовленість, функціональні показники, психофізіологічні показники, психологічні показники) та має на меті залучення учнів до занять фізичною культурою [22].

З метою підвищення рівня теоретичних знань та їх перевірки в процесі фізичного виховання школярів молодших класів розроблено засоби теоретичної підготовки з використанням інформаційних технологій. Основними компонентами визначено: контрольний компонент (встановлення початкового рівня знань), компонент цілепокладання та мотивації діяльності (формування мети та завдань для вивчення теоретичного матеріалу), компонент керуючих впливів (містить завдання для засвоєння знань та вмінь та рекомендації щодо складання комплексів загально розвиваючих вправ, ранкової гімнастики, індивідуальних програм самостійних занять тощо) [4].

Використання комп'ютерних ігор під час занять з фізичної культури сприяє швидкому, невимушеному засвоєнню навчального матеріалу та підвищує творчий потенціал учнів [11, 21]. Проведені у даному напрямі дослідження О. Міценко довели значне підвищення рівня теоретичних знань учнів молодших класів (5-11 років) під впливом занять із застосуванням комп'ютерної гри «П'ятачок складає іспит з анатомії» та розроблених зошитів з фізичної культури [11].

Аналіз наукової літератури виявив роботи, в яких розглядаються питання вдосконалення системи фізичного виховання студентів за рахунок впровадження новітніх інформаційних технологій [1, 3, 7, 9, 15, 16].

Так, з метою удосконалення процесу навчання у ВНЗ була запропонована педагогічна модель управління фізичним вихованням студентів із застосуванням інформаційних технологій, яка складалася із сукупності взаємопов'язаних елементів таких як мета, завдання, зміст, засоби, методи, принципи, фактори які обумовлюють діяльність студента [1].

Одним з напрямів процесу інформатизації фізичного виховання студентів є використання веб-ресурсів та створення електронного портфоліо з метою підвищення їх мотивації до занять та формування здорового способу життя [7, 9].

Підвищення рівня теоретичних знань та зміцнення здоров'я студентів Р.С. Наговіцин (2015) вбачає у впровадженні розробленої автором програми мобільного навчання [15].

Водночас, В. М. Богдановим зі співавт. (2014) доведено ефективність розробки та впровадження у процес викладання фізичної культури ВНЗ електронних підручників, які складаються з навчальних комплексів: «Основи фізичного виховання», «Контроль і самоконтроль фізичного розвитку», «Оздоровчий біг», «Атлетична гімнастика», та містять теоретичний і методичний матеріал, а також питання для перевірки засвоєння знань. За результатами досліджень науковців такі засоби навчання сприяють самостійному оволодінню знаннями з фізичної культури, підвищенню рівня навчальної і наукової роботи студентів [3].

Залученню студентів до занять фізичним вихованням у ВНЗ сприяє розробка та впровадження у навчальний процес Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна спортивно-орієнтованого фізичного виховання (СОФВ) із застосуванням інформаційних технологій [16].

Формування професійних компетентностей майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту засобами інноваційних технологій стали предметом дослідження В. А. Кашуби зі співавт. (2002), Р.В. Клопова (2007), М.Я. Ярошик, М.В. Данилевич (2010), П.К. Петрова (2011), І. Хоменко, І. Глазиріна (2011), Ю. В. Драгнева зі співавт. (2012), Грінченко, (2013) та ін.

Динаміка парадигми вищої освіти передбачає, що майбутній фахівець з фізичної культури та спорту повинен знати основні інформаційні та комунікаційні технології за допомогою яких вирішуються професійні завдання з фізичної культури і спорту, вміти працювати з комп'ютерною та оргтехнікою на рівні досвідченого користувача; обробляти інформацію з використанням сучасних інформаційних технологій; застосовувати прикладні програмні та комп'ютерні засоби для використання в навчальній і науково-дослідній роботі [17].

Проблеми, що виникають під час впровадження сучасних інформаційних технологій у підготовку фахівців з фізичної культури та спорту у своїй роботі розкриває І. Б. Грінченко (2013) [5].

На необхідності інтеграції у професійну підготовку фахівців з фізичного виховання і спорту у вищих навчальних закладах новітніх інформаційних технологій наполягає Р. В. Клопов (2007). Автором представлена концепція впровадження дистанційної освіти, яка сприятиме мобільності отримання навчального матеріалу [10].

Перспективи використання інформаційних та комп'ютерних технологій у фаховій підготовці майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформатизації вищої фізкультурної освіти розглянуто колективом авторів Ю. В. Драгнев, С. С. Єрмаков, М. В. Чекунов (2012) [6].

Можливості застосування мультимедійних технологій в процесі підготовки фахівців з фізичного виховання розглянуто в роботі Т. Ротерс (2006) [20].

Визначення рівня термінологічної грамотності та стану сформованості фахово-термінологічної компетентності студентів Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту і здоров'я Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького майбутніх вчителів фізичної культури здійснено за допомогою розробленої тестової комп'ютерної автоматизованої методики [23].

Застосування інформаційних технологій для підготовки студентів ВНЗ сфери фізичної культури і спорту до педагогічної практики розглянуто в роботах М.Я. Ярошик, М.В. Данилевич (2010) [24].

Колективом авторів, який очолив В. А. Кашуба, (2002) запропоновано удосконалення навчальних дисциплін в системі вищої фізкультурної освіти, шляхом впровадження комп'ютерних технологій у підготовку майбутніх фахівців. Науковцями розроблено та впроваджено у навчальну дисципліну «Динамічна анатомія» кафедри кінезіології НУФВСУ інформаційно-тематичний комплекс "Осанка" [8].

Висновки.

Проведений аналіз і узагальнення даних вітчизняної і зарубіжної літератури, а також джерел всесвітньої мережі Інтернет засвідчив, що використання інформаційних технологій нової парадигми освіти з метою підвищення рівня теоретичних знань у фізичній культурі і спорті є перспективним напрямом навчального процесу.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою інноваційних засобів навчання з використанням інформаційних технологій, які сприятимуть формуванню знань з фізичної культури та спорту.

Література.

1. Асмолова Л.А. Управление физическим воспитанием студентов на основе современных информационных технологий: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Л.А. Асмолова, КАСТ. – Алматы, 2003. – 28 с.
2. Бичков О.С. Сучасний підхід до використання інформаційних технологій у організації та проведенні навчального процесу. / О.С.Бичков, Ю.В.Черний // Інформаційні технології в освіті. - 2009. - № 4. - С. 179-183.
3. Богданов В.М., Пономарев В. С., Соловов А. В. Электронное дистанционное обучение в вузовском курсе дисциплины "Физическая культура". // Совершенствование учебного и тренировочного процессов в системе образования. 2013. Том 1. С. 349-353
4. Гончарова Н. Прокопенко А. Основные направления повышения уровня теоретических знаний детей в процессе физического воспитания / Н. Гончарова та А. Прокопенко // Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. праць. Випуск 2. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського; Житомирський державний університет імені Івана Франка / за ред. В.М. Костюкевич. – Житомир: ФОП Євенок О.О., 2016. – С. 36-41.
5. Гринченко І. Б. Підготовка фахівців фізичної культури і спорту до професійної діяльності в умовах інформатизації суспільства / І. Б. Гринченко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. - 2013. - Вип. 112(2). - С. 69-73.
6. Драгнев Ю. В. Інформатизація вищої фізкультурної освіти : стан та перспективи: колективна монографія / Ю.В. Драгнев, С. С. Єрмаков, М. В. Чекунов; за заг. ред. Ю. В. Драгнева; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2012. – 202 с.
7. Дудко М. Образовательный веб портал, инновационный вектор повышения теоретических знаний студентов в процессе физического воспитания. [Електронний ресурс] / М. Дудко // Біомеханічні, інформаційно-комунікаційні технології та конструкторські розробки у фізичному вихованні та спорті.– 2015.– Вісник № 29, Т. II. – С. 35-39.– режим доступу: <http://visnyk.chnpu.edu.ua/>.– дата звернення: 4.04.2017.
8. Кашуба В.А. Компьютерные технологии в системе высшего физкультурного образования. / В. А. Кашуба, Д. П. Валиков, К.Н. Сергиенко // Физ. воспитание студентов творческих специальностей: Сб. науч. тр. // Под. ред. С.С.Ермакова. - Харьков: ХХПИ, 2002. - № 6. - С. 22-27.
9. Кашуба В. Використання веб-ресурсів у процесі фізичного виховання студентської молоді. / В. Кашуба, С. Футорний, М. Дудко // Спортивний вісник придніпров'я. – 2015. - № 2. – С.69-75.
10. Клопов Р.В. Інформатизація вищої фізкультурної освіти. / Р.В. Клопов // Теорія та методика фізичного виховання.– 2007.– № 4.– С. 3-7.– ISSN 1993-7989.
11. Міценко, О. Комп'ютерні ігри як засіб формування теоретичних знань з фізичної культури учнів молодшого шкільного віку. / О. Міценко // Молода спортивна наука України. – 2004. – Вип.8: У 4 т. Т.3. – С. 235-238.
12. Моніторинг наукової діяльності у Вінницькому державному педагогічному університеті Михайла Коцюбинського за 2016 рік. / С. В. Подолянчук, Н. І. Лазаренко, Є. В. Громов. – Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет. – 2017. – с. 111.
13. Москаленко Н.В. Ефективність інноваційних технологій теоретичної підготовки у фізичному вихованні учнів середньої школи / Н.В. Москаленко // Спортивний вісник придніпров'я. – 2015. - №1. – С. 32-36.

14. Москаленко Н.В. Інноваційні підходи до теоретичної підготовки старшокласників у самостійних заняттях з фізичного виховання. / Наталія Москаленко, Дар'я Єлісєєва // Спортивний вісник придніпров'я. – 2016. - №3. – С. 146-150.
15. Наговіцин Р.С. Теоретико-методологич. основы формирования физ.: Моногр. / Р.С.Наговицын // ИНФРА. – М. – 2015. – 142с.
16. Ольховый О. М. Модель спортивно-ориентированного физического воспитания студентов с применением информационных технологий / О. М. Ольховый, Ю. М. Петренко, В. А. Темченко, А. Н. Тимченко // Физическое воспитание студентов. - 2015. - № 3. - С. 22-29. - Режим доступа: <http://nbuv.gov.ua/>
17. Петров П.К. Информационные технологии в физической культуре и спорте: учеб. пособие, 2-е издание / П.К. Петров. – М.: Издательский центр «Академия», 2011. – 288 с.
18. Пітин М.П. Теоретична підготовка в спорті: монографія / М.П. Пітин. Львів, : ЛДУФК, 2015. – 372с.
19. Пітин М. Авторська модель системи знань спортсменів / Пітин Мар'ян // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2013. – Вип. 10 (37). – С. 89–95.
20. Ротерс Т. Мультимедійні технології в процесі підготовки спеціалістів з фізичного виховання // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць з галузі фізичної культури і спорту. – Л., 2006. – Вип., Т. 3. – С. 269-273.
21. Туяхова В. В. Використання інноваційних технологій на уроках фізичної культури [Електронний ресурс] / В. В. Туяхова // Освіта.ua. 2015. – режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/48360/. – дата звернення: 06.03.2017.
22. Філенко Л. Інформаційні технології у фізичному вихованні при підготовці учнів та студентів віком 15-17 років / Л. Філенко, І. Філенко, О. Церковна [та ≥н.] // Молода спортивна наука України.– 2017.– № 21.– С. 80-81.– ISSN 1996-1448.
23. Хоменко І. Стан сформованості фахово-термінологічної компетентності майбутніх учителів фізичної культури / І. Хоменко, І. Глазирін // Спортивний вісник Придніпров'я. - 2011. - № 2. - С. 204-206.
24. Ярошик М. Я. Технологічні інновації у підготовці студентів ВНЗ сфери фізичного виховання і спорту до педагогічної практики / Ярошик М. Я., Данилевич М. В. // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту / за заг. ред. Євгена Приступи. - Л., 2010. - Вип. 14, т. 4. - С. 191 - 197.